

МІЖНАРОДНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІНСТИТУТ ПРАВА, ЕКОНОМІКИ ТА МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН
Кафедра цивільного та господарського права і процесу
ЗАОЧНА ФОРМА НАВЧАННЯ

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
магістра
на тему:
«КОРПОРАТИВНІ ПІДПРИЄМСТВА: СУТНІСТЬ ТА
ОСОБЛИВОСТІ»

Виконав: студент II курсу

спеціальності 081 «Право»

Колца Володимир Степанович

Керівник: д.ю.н., професор Кізлова О.С.

Рецензент:

Одеса – 2020 року

ЗМІСТ

ВСТУП.....	5
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ КОРПОРАТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ.....	8
1.1. Характеристика корпорації та корпоративного управління.....	8
1.2. Генезис розвитку корпоративних відносин.....	24
РОЗДІЛ 2. МІСЦЕ КОРПОРАТИВНИХ ПІДПРИЄМСТВ СЕРЕД ІНШИХ ЮРИДИЧНИХ ОСІБ.....	36
2.1. Поняття та ознаки корпоративних підприємств.....	31
2.2. Природа корпоративних правовідносин та особливості функціонування корпоративних підприємств.....	45
2.3. Види корпоративних підприємств.....	56
РОЗДІЛ 3. УПРАВЛІННЯ КОРПОРАТИВНИМ ПІДПРИЄМСТВОМ...65	65
3.1. Корпоративні права та обов'язки з управління підприємством.....	65
3.2. Участь держави у корпоративних відносинах.....	88
ВИСНОВКИ.....	100
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	104

АНОТАЦІЯ

Колца В.С. Корпоративні підприємства: сутність та особливості. –

На правах рукопису.

Кваліфікаційна робота магістра, спеціальність 081 «Право», Міжнародний гуманітарний університет, Одеса, 2020 рік.

Метою кваліфікаційної роботи магістра є виявлення особливостей та сутності функціонування корпоративних підприємств.

Кваліфікаційна робота магістра складається зі вступу, основної частини, яка включає три розділи, висновків і списку використаних джерел.

Перший розділ присвячено теоретичним засадам корпоративної діяльності в Україні.

У другому розділі досліджено місце корпоративних підприємств серед інших юридичних осіб.

У третьому розділі розглянуто управління корпоративним підприємством.

Ключові слова: корпорація, корпоративне управління, корпоративне підприємство, корпоративні відносини, корпоративне право.

ANNOTATION

Koltsa V. Corporate enterprises: essence and peculiarities. – Manuscript.

Master's thesis, 081 «Law», International humanitarian university, Odessa, 2020.

The purpose of the master's thesis is to identify the peculiarities and the essence of the functioning of a corporate enterprise.

The thesis consists of an introduction, the main part, which includes three sections, conclusions and a list of sources used.

The first section is devoted to the theoretical foundations of the decorative activity in Ukraine.

The second section explores the place of corporate enterprises among other legal entities.

The third section deals with the management of a corporate enterprise.

Keywords: corporation, corporate governance, corporate enterprise, corporate relations, corporate law.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Абрамов Я. Принципи корпоративного управління у світі. Чи слід їх запроваджувати в Україні. URL: <http://justinian.com.ua/article.php?id=1208>.
2. Амірова Ю. Товариство з обмеженою відповідальністю: переваги і недоліки. *Економіка. Фінанси. Право*. 2005. № 3. С. 20–22.
3. Андрійчук В.Г. Економіка аграрних підприємств: підручник. К., 1996. 402 с.
4. Ансофф И. Новая корпоративная стратегия. СПб., 1999. 416 с.
5. Бабецька І. Я. Корпоративні правовідносини та корпоративні права: до проблеми визначення поняття. *Науково-інформаційний вісник Івано-Франківського університету права імені Короля Данила Галицького*. 2013. № 8. С. 150-155.
6. Баюра Д. Корпоративне управління як об'єкт наукового дослідження. *Вісник Київського національного університету. Економіка*. 2008. Вип. 99-100.
7. Бек Ю. Б. Правовий статус приватного підприємства. *Вдосконалення правового регулювання корпоративних відносин: матер. Всеукр. наук.-практ. конф. (21–22 вересня 2012 р., м. Івано-Франківськ): збірник наукових праць*. К.: НДІ приватного права і підприємництва НАПрН України, 2012. С. 76-79.
8. Бойко В. Проблеми ефективного управління корпоративними правами держави на приватизованих підприємствах. *Економічний часопис XXI*. 2001. № 4.
9. Буряк П. Перспективи створення інтегрованих підприємницьких структур. *Вісник економічної науки України*. 2006. № 2 (10). С. 182–184.
10. Бухвалов А.В. Корпоративно управление как объект научных исследований. *Российский журнал менеджмента*. 2005. №3. С. 81-96.
11. Васильєва В. А. Проблеми розвитку корпоративного права. *Приватне право*. 2013. № 1. С. 135-145.

12. Вінник О. М. Проблеми правового забезпечення приватних і публічних інтересів в акціонерних товариствах. *Проблеми вдосконалення господарського законодавства України* : тези виступів учасн. «круглого столу» (м. Київ, 17–18 квіт. 2001 р.). К., 2001. С. 45-48.

13. Гаврилко Н.Н. Кооперативные формы хозяйствования в условиях становления рыночной экономики. М., 2010. С. 127–144

14. Гальчинський А. С. Україна: поступ у майбутнє. К.: Основи, 1999. 220 с.

15. Гарагонич О. В., Грудницька С. М., Бекірова Е. Е., Бисага Ю. М. Корпоративне право: навчальний посібник / за заг. ред. О. В. Гарагонича, С. М. Грудницької. К.: Видавничий Дім «Слово», 2014. 344 с.

16. Гатаулин А.М., Стратонович Ю.Р., Гайсин Р.С. Экономическая теория. Микро- и макроэкономика: Учеб. Пособие. М., 2007. 432 с.

17. Геєць В.М., Горкіна Л.П. Українська кооперація: історичний досвід в аспекті сучасного її відродження. *Споживча кооперація України: історія, сучасність, перспективи розвитку* : матеріали до Всеукр. наук.-практ. конференції (17–18 жовтня 2006, м. Київ). К., 2006. С. 5–9.

18. Гелич А. О. Загальнотеоретичні засади участі держави у корпоративних відносинах. *Юридичний вісник*. 2016. № 1 (38). С. 129-133.

19. Гладкий С.О. Кооперативне право: навчально-методичний посібник. Полтава, 2016. 263 с.

20. Глузь Н. С. Корпорації та корпоративне право: поняття, основні ознаки та особливості захисту : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : спец. 12.00.03 «Цивільне право, цивільний процес, сімейне право та міжнародне приватне право». К., 2000. 23 с.

21. Глузь Н. С. Корпорації та корпоративне право: поняття, основні ознаки та особливості захисту: Дис. канд. юрид. наук: 12.00.03 / Київський національний ун-т ім. Тараса Шевченка. К., 2000. 194 с.

22. Господарський кодекс України: Закон України від 16.01.2003 № 436–IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 18, № 19-20, № 21-22. Ст. 144.
23. Гринюк Н.А. Корпоративні підприємства: сутність та особливості. *Молодий вчений*. 2017. № 3 (43). С. 626-629.
24. Губин Е.П. Управление и корпоративный контроль в акционерном обществе. М., Юрист. 2009.
25. Гудзь Е.Е. Рыночная интеграция в аграрной сфере Украины: тенденции, возможности, угрозы. *Никоновские чтения*. 2010. № 15. С. 400-402.
26. Дахов И.Г. Развитие кооперативов в странах СНГ: проблемы и перспективы. М.: Издво МГУ, 2012.
27. Євтушевський В. А. Основи корпоративного управління: Навч. посіб. К.: Знання-Прес, 2002. 317 с.
28. Жорнокуй Ю. Суб'єктивне корпоративне право: універсальна єдність чи множинність прав. *Вісник Академії правових наук України*. 2011. № 3. С. 106-116.
29. Зозуляк О. І. Про корпорації в світлі проблем класифікації юридичних осіб. *Вдосконалення правового регулювання корпоративних відносин* : матер. Всеукр. наук.-практ. конф. (21–22 вересня 2012 р., м. Івано-Франківськ): збірник наукових праць. К.: НДІ приватного права і підприємництва НАПрН України, 2012. С. 79-85.
30. Кибенко Е. Р. Корпоративное право: підруч. Х.: Еспада, 2009. 480 с.
31. Кібець Т. О. Права учасників акціонерного товариства на отримання дивідендів: нормативне забезпечення. *Вісник Полтавського національного педагогічного університету імені В.Г. Короленка*. 2014. С. 177-180.
32. Козлова Н. В. Понятие и сущность юридического лица. Очерк истории и теории : учебное пособие. М.: Статут, 2003. 318 с.

33. Козлова Н. В. Правосубъектность юридического лица / под ред. В. С. Ема. М. :Статут, 2005. 476 с.

34. Козлова Н.В. Правосубъектность юридического лица по российскому гражданскому праву : автореф. дис. д-ра юрид. наук. М., 2004. 50 с.

35. Колісник М.К. Актуальні напрями розвитку промисловофінансових груп в умовах інтеграції України до світової організації торгівлі. *Вісник економічної науки України*. 2006. № 1 (9). С. 75-78.

36. Колосов Р. Корпоративне підприємство: поняття, ознаки та місце серед інших юридичних осіб. *Підприємництво, господарство і право*. 2017. № 9. С. 72-76.

37. Кооперативне право. Підруч. для кооп., сільськогосп., економ., юрид. вищих навч. закладів і фак. / За ред. чл.-кор. НАН України В.І. Семчика. К. : Ін Юре, 1998. 336 с.

38. Короткова Э.М. Антикризисное управление: Учебник. М., 2006. 620 с.

39. Корпоративне управління. URL: https://pidruchniki.com/1584072028851/menedzhment/korporativne_upravlinnya

40. Кравченко С. С. Юридична природа прав учасників господарських товариств: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : спец. 12.00.03 «Цивільне право, цивільний процес, сімейне право та міжнародне приватне право» / Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького. К., 2007. 18 с.

41. Кравчук В. М. Корпоративне право : науково-практичний коментар законодавства та судової практики. К. :Істина, 2005. 720 с.

42. Кравчук В. М. Припинення корпоративних правовідносин в господарських товариствах: монографія. Львів: Край, 2009. 474 с.

43. Кудряшов В. П. Корпоративні права та їх використання у фінансовій діяльності. *Наукові праці НДФІ*. 2004. Вип. 1-2 (24-25). С. 95-102.

44. Кукура С.П. Теория корпоративного управления. М., 2004. 478 с.

45. Кушина О. Внесок до статутного фонду: рішення, яке задовольнить багатьох. *Бухгалтерія. Право. Податки. Консультації*. 2002. № 42. С. 35–41.
46. Леонтьев Р.Г. Корпорации: организационные формы, принципы и функции управления. М., 2013.
47. Лукач І. В. До питання про визначення кооперативів як суб'єктів корпоративних відносин. *Вісник господарського судочинства*. 2008. № 6. С. 59–67.
48. Міжнародні та національні стандарти корпоративного управління (збірник кодексів та принципів). К.: Міжнародна фінансова корпорація, 2002. 248 с.
49. Назарова Г.В. Організаційні структури управління корпораціями. Харків: ВД «ІНЖЕК», 2004. 420 с.
50. Нестерчук Ю.А., Непочатенко Е.А., Малеваный М.И. Моделирование интеграционных связей и обоснование структуры интегрированных формирований АПК Украины. *Актуальні проблеми економіки*. 2016. № 3 (177). С. 384-396.
51. Окумура Х. Корпоративный капитализм в Японии. пер. с яп. М. : Мысль, 1986. 252 с.
52. Офіційний сайт Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку: URL: <http://www.ssmsc.gov.ua>.
53. Офіційний сайт Організації економічного співробітництва і розвитку. URL: oecd.org.
54. Офіційний сайт Світового банку. URL: <http://www.worldbank.org>.
55. Палига Є.М. Корпоративне управління виробництвом в умовах постприватизаційних відносин: дис. д-ра екон. наук: 08.06.02. НАН України. Інститут регіональних досліджень. Л., 2002. 182 с.
56. Пальчук П. М. Корпоративне право: навч. посіб. К.: Київ. над. торг.-екон. ун-т, 2015. 316 с.
57. Печерський В. В. Інституційні чинники розвитку інтеграційних процесів на ринку зерна. *Conduct of modern science: XI International scientific*

and practical conference, м. Шеффілд, Велика Британія, 30 листопада – 7 грудня 2015 року: тези доповіді. 2015. С. 75–79.

58. Печерський В. В. Корпоративне управління в інтегрованих підприємствах: теоретичний аспект. *Актуальні питання науки і практики. Серія: Економіка. Фінанси. Менеджмент.* 2016. № 1. С. 83-97.

59. Печерський В. В. Холдинг як вертикально-інтегроване юридичне формування в аграрному секторі економіки. *Проблеми залучення інвестицій в сучасних умовах: Всеукраїнська науково-практична конференція, м. Київ, 24 жовтня 2013 року: тези доповіді.* К., 2013. С. 55–57.

60. Погрібний Д. І. Особливості реалізації державних корпоративних прав. *Вісник Національної юридичної академії України імені Ярослава Мудрого.* 2010. № 3. С. 135-144.

61. Попов А.А. Интеграция хозяйствующих субъектов в рыночной экономике : Автореф. дис. канд. экон. наук: 08.00.01. Воронеж, 2005.

62. Порошенко П. Державне управління корпоративними правами в Україні. К.: Інститут держави і права НАН України, 2000. 104 с.

63. Порядок виплати дивідендів акціонерним товариством, що затверджено Рішенням Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку від 12.04.2016 року № 391. *Відомості Верховної Ради України.* URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0639-16>.

64. Постанова Пленуму Вищого Господарського суду України від 25.02.2016 № 4 Про деякі питання практики вирішення спорів, що виникають з корпоративних правовідносин. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/v0004600-16>.

65. Примеров О. К. Удосконалення управління корпоративними правами держави. *Наукові праці НДФІ.* 2006. №1 (34). С. 144-152.

66. Принципи корпоративного управління ОЕСР (OECD Principles of Corporate Governance). URL: <http://www.bank.gov.ua/doccatalog/document?id=36989>.

67. Про акціонерні товариства: Закон України від 17.09.2008 № 514-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2008. № 50-51. Ст. 384.
68. Про господарські товариства: Закон України від 19.09.1991 № 1576-XII. *Відомості Верховної Ради України*. 1991. № 49. Ст. 682.
69. Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні : Закон України від 30.10.1996 № 448/96-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 51. Ст. 292.
70. Про кооперацію: Закон України від 10.07.2003 № 1087-IV. *Відомості Врховної Ради України*. 2004. № 5. Ст. 35.
71. Про споживчу кооперацію: Закон України від 10 квітня 1992 р. *Відомості Верховної Ради України*. 1992. № 30. Ст. 414.
72. Райзберг Б.А., Лозовский Л.Ш. Словарь современных экономических терминов. 4-е изд. М.: Айрис-пресс, 2008. 480 с.
73. Резнік Н.П. Концепція формування і функціонування організаційно-економічного механізму інвестиційного процесу в АПК. *Наука і економіка. Науково-теоретичний журнал Хмельницького економічного університету*. 2009. Вип №2 (14). С. 251-257.
74. Росс С., Вестерфилд Р., Джордан Б. Основы корпоративных финансов. М.: Лаборатория базовых знаний, 2000. 720 с.
75. Саблук П.Т., Кропивко М.Ф. Кластеризація як механізм підвищення конкурентоспроможності та соціальної спрямованості аграрної економіки. *Економіка АПК*. 2010. № 1. С. 3-12.
76. Савінова В. М. Правова природа корпоративних правовідносин. *Молодий вчений*. 2015. № 5(3). С. 72-75.
77. Савченко А.М. Корпоративний сектор: структура, місце та роль в сучасній економіці. URL: http://www.rusnauka.com/20_PRNiT_2007/Economics/23767.doc.htm.
78. Симонян Ю. Ю. Загальна категорія корпоративних правовідносин. *Актуальні проблеми держави і права*. 2008. №.43 . С. 47-52.

79. Смолин Г.В. Господарське право України. Загальна частина. Навчальний посібник. 2008. URL: <https://jurisprudence.club/pravo-predprinimatelskoe/ponyattya-vidi-organizatsiyno-pravovih-form.html>.
80. Спасибо-Фатєєва І. В. З'ясування поняття та змісту корпоративних відносин та корпоративних прав як передумова вирішення корпоративних спорів. *Вісник господарського судочинства*. 2007. № 6. С. 99-104.
81. Спасибо-Фатєєва І. В. Цивільно-правові проблеми акціонерних правовідносин: дис. д-ра юрид. наук: 12.00.03. Х.: Право, 2000. 390 с.
82. Спасибо-Фатєєва І. В., Кібенко О. Р., Борисова В. І. Корпоративне управління: монографія. Харків: Право, 2007. 500 с.
83. Спасибо-Фатєєва І. Вчення про корпоративні права і цивілістична доктрина. *Право України*. 2014. № 6. С. 84-92.
84. Степанов П.В. Корпорации в российском гражданском праве. *Законодательство*. 1999. № 4. С. 11-15.
85. Федулов Л.І. Інтеграційні процеси корпоративних структур в економіці України. *Економіка та прогнозування*. 2007. № 3. С. 19–28.
86. Фурса С. Я. Спадкове право: Нотаріат. Адвокатура. Суд : наук.-практ. посіб. К. : Вид. Фурса С. Я. : КНТ, 2007. 1216 с.
87. Цивільний кодекс України: Закон, Кодекс від 16.01.2003 № 435-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. №№ 40-44. Ст. 356.
88. Цікало В. Корпоративне товариство: поняття, ознаки, організаційно-правові форми. *Право України*. 2006. № 6. С. 50–53.
89. Чернышев С. Современные корпорации: монография. URL: <http://www.skr.ru/biblio/text okpr/16151.htm>.
90. Шупиро В. М. Преобразование государственной собственности в период экономических реформ. М.: Инфра-М, 1997.
91. Щербина В. Правова природа корпоративних відносин. *Українське комерційне право*. 2006. № 7. С. 10-14.

92. Boardman A. E., Vining A. R. Ownership and Performance in Competitive Environments of the Performance of Private, Mixed and State-Owned Enterprises. *Journal of Law and Economics*. Apr. 1989. Vol. 32. P. 1-34.

93. Brooks S. The Mixed Ownership Corporation as an Instrument of Public Policy. *Comparative Politics*. January 1987. № 2. P. 173–191.

94. Daintith T. C. The Mixed Enterprise in the United Kingdom in W. Friedman and J. Garner. *Government Enterprise. A Comparative Study*. London: Steven, 1970. 351 p.

95. Dimock M. E. Les Enterprises Mixes: National Municipal Review. Nov. 1931. P. 641-693.

96. Knobel A. Vertical integration, technological connectivity of production facilities, opportunistic behavior and economic growth. M.: Economic School, 2008. 456 p.

97. Monks A. *Corporate Governance*. Third Edition. London: Blackwell Publishing, 2007. 285 p.